25vra00053

Voorstel Gemeenteraad

Datum B&W vergadering:	27-05-2025
Datum Raadsvergadering:	03-07-2025
Afdeling:	BMO
Raadscie:	CIEB
Portefeuillehouder:	Raymond Dirx
Steller:	Chantal Thijssen-Penders

Onderwerp
Ontwerpbesluit tot toetreding en wijziging inzake gemeenschappelijke regeling (GR) Historisch Centrum Limburg (HCL).

Korte inhoud
Voorleggen van de volgende besluiten over de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg via één verzamelbesluit voor toestemming aan de gemeenteraad.

Ontwerpbesluit I strekt tot:
- toetreding van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beek tot de GR HCL per 1 januari 2026, met inachtneming van de ontwerpwijziging van de GR van het HCL.

Ontwerpbesluit II strekt tot:
- wijziging van de GR HCL na inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet.

Gelet op Artikel 95 en 61 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Aanleiding
De gemeente is voornemens om in 2025 een besluit te nemen over:
I. Toetreding tot de GR HCL, en;
II. Instemming met het wijzigen van de regeling nadat de nieuwe Archiefwet in werking is getreden.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft de gemeenteraad het recht om hieromtrent, indien gewenst, een zienswijze naar voren te brengen en om daarna te besluiten omtrent toestemming.

Stand van zaken
Als gevolg van de in het eerste kwartaal van 2025 doorlopen zienswijzeprocedure, is het proces tot toetreding en wijziging van de regeling van het HCL na inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet in een nieuwe fase beland.

Naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen, is de ontwerpregeling namelijk aangepast conform het voorstel, zoals dat volgt uit de Reactienota van 10 april 2025 (bijlage 1). Deze reactienota is opgesteld door het bureau Boels Zanders Advocaten en is op 10 april 2025 ambtelijk besproken met de juristen van de gemeenten en het waterschap. In de AB-vergadering van 18 april jl. heeft het algemeen bestuur van HCL positief geadviseerd over het te doorlopen vervolgtraject.

Overwegingen
De gemeente Beek is voornemens om in 2025 een besluit te nemen over toetreding tot de GR HCL.

De huidige DVO met HCL is aangegaan met ingang van 01-01-2024 voor een periode van maximaal vier jaar. De DVO heeft een kortere looptijd indien een eerdere toetreding van het college tot de gemeenschappelijke regeling mogelijk is.

Middels toetreding tot de GR zijn diensten onder gunstigere voorwaarden af te nemen. Zo worden o.a. adviesdiensten en een e-depot voorziening ten behoeve van de overbrenging, beheer en beschikbaarstelling van digitale informatie voor deelnemers tegen gunstigere voorwaarden aangeboden.

Los van het voorgaande, speelt tevens het volgende.
Inmiddels is bekend dat er ook een wijziging van de Archiefwet zal plaatsvinden. Na inwerkingtreding van deze wijziging van de Archiefwet zal de minister van OCW als deelnemer uit de GR HCL uittreden. Daarvoor is opnieuw een wijziging van de GR HCL vereist. De wijziging van de Archiefwet vindt zeer waarschijnlijk per 1 januari 2027 plaats.

Nu er binnen een kort tijdsbestek twee besluitvormingstrajecten over het HCL op stapel staan en om onnodige bestuurlijke drukte te voorkomen, is er in samenspraak met het ministerie van OCW voor gekozen om de beide trajecten via één procedure aan de gemeenteraad voor te leggen. De GR waaraan het ministerie van OCW niet langer deelneemt (Ontwerpbesluit II), is zodoende de eindversie. Voor de periode van 1 januari 2026 en 1 januari 2027 is een zogenaamde overgangsregeling opgesteld. Deze overgangsregeling benadert al zoveel mogelijk de eindversie, maar hierin is de minister van OCW nog als deelnemer opgenomen en vormt de wettelijke grondslag nog de thans geldende Archiefwet 1995.

Zowel de eindversie als de overgangsregeling zijn opgesteld met behulp van advocatenkantoor Boels Zanders. Daarbij is een ambtelijk participatietraject doorlopen waarbij zowel de gemeenten Heerlen en Maastricht en het ministerie van OCW als zijnde de huidige deelnemers als de gemeenten en het waterschap die voornemens zijn toe te treden uitvoerig zijn betrokken.

Gevraagd besluit: verlenen van toestemming
Zoals hiervoor ook is vermeld, wordt gevraagd om toestemming te verlenen tot toetreding en wijziging van de GR HCL. Het verlenen van toestemming is noodzakelijk voordat het college kan besluiten tot toetreding en wijziging van de regeling, zo volgt uit artikel 61 lid 4 van de toepasselijke Wet gemeenschappelijke regelingen. Het is de bedoeling dat de toetreding van het college per 1 januari 2026 geëffectueerd kan worden.

De gemeenteraad kan enkel weigeren om toestemming te verlenen wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Dat is een zware maatstaf. Ten aanzien van deze weigeringsgronden is van belang dat het voorstel tot toetreding en wijziging van de regeling is voorbereid door een externe jurist met veel kennis over het onderwerp gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast zijn de juristen van de gemeenten, het waterschap en het ministerie van OCW uitvoerig betrokken bij het traject, waardoor de weigeringsgrond strijd met het recht is ondervangen. De weigeringsgrond "strijd met het algemeen belang" kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als de regeling onvoldoende rechtszeker is of als de mogelijke financiële gevolgen van het voorstel voor het waterschap onvoldoende ondervangen zijn. Ook het – in het geheel – niet en niet gemotiveerd opvolgen van zienswijzen kan een reden zijn om de gevraagde toestemming te onthouden.

Mocht de gemeenteraad besluiten om de toestemming te onthouden, dan kan toetreding tot de GR HCL niet plaatsvinden. Om een dergelijke situatie te voorkomen, zijn de ingediende zienswijzen, zoals ook volgt uit de Reactienota, dan ook serieus beoordeeld en waar mogelijk in het thans voorliggende voorstel verwerkt.

Vervolgtraject
De planning van het vervolgtraject ziet er concreet als volgt uit:

Tijdlijn	**Procedurestap**
Mei – juli 2025	Toestemmingsprocedure bij raden en AB van het waterschap
September 2025	*Getekend* collegebesluit tot toetreding tot GR HCL
Oktober 2025 – december 2025	Voorhangprocedure bij het Rijk
1 januari 2026	Toetreding tot HCL (Ontwerpbesluit I)

In 2026	Collegebesluit tot wijziging GR HCL als gevolg van wijziging Archiefwet en uittreding Rijk
1 januari 2027 (waarschijnlijk)	Inwerkingtreding wijziging HCL (Ontwerpbesluit II)

Financiële overwegingen
Het verlenen van toestemming voor het toetreden tot de gemeenschappelijke regeling heeft financiële consequenties.

Er zijn financiële voordelen om toe te treden tot de regeling i.r.t. de huidige DVO.
De meterprijs van het analoge archief en de vaste vergoeding van het eDepot zijn 10-25% hoger voor een DVO partner dan een partner in de regeling.
Tevens hoeft een partner in de regeling geen kosten te betalen voor de jaarlijkse 150 uren toezicht en advies, terwijl de DVO partner die wel betaalt.

De kosten van partner in de regeling zijn meegenomen in de begroting.

Beslispunten
Ontwerpbesluit I
De gemeenteraad besluit toestemming te verlenen tot:
- toetreding van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beek tot de GR HCL, met inachtneming van de ontwerpwijziging van de GR van het HCL.

Ontwerpbesluit II
De gemeenteraad besluit toestemming te verlenen tot:
- wijziging van de GR van het HCL na inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet.

Bijlagen
Reactienota:
Bijlage 1 – Reactienota Boels Zanders d.d. 10 april 2025

Bijlage bij Ontwerpbesluit I:
Bijlage 2 – Ontwerp GR HCL – overgangsregeling (1 januari 2026)

Bijlage bij Ontwerpbesluit II:
Bijlage 3.1 – Wijzigingsregeling na zienswijzen (wijzigingen tussen overgangsregeling en uiteindelijke regeling)
Bijlage 3.2 – Ontwerp GR HCL na zienswijzen – uiteindelijke regeling (1 januari 2027)

Beek,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BEEK,

Paul de Jonge	Christine van Basten-Boddin
Gemeentesecretaris	Burgemeester

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Beek;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27-05-2025;

Besluit:
De gemeenteraad besluit toestemming te verlenen tot:
Ontwerpbesluit I

- toetreding van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beek tot de GR HCL, met inachtneming van de ontwerpwijziging van de GR van het HCL.

Ontwerpbesluit II

- wijziging van de GR van het HCL na inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet.

Beek, 03-07-2025
GEMEENTERAAD,

Guliël Erven	Christine van Basten-Boddin
Raadsgriffier	Voorzitter